

Número 53, desembre 2016

Màsters en música

El camí cap a la professionalització

Article

Entra

Elisabeth Jacquet de La Guerre

Irene Hernández Barrios

Una introducció a l'estil compositiu de la clavecinista a través de *La Flamande*

L'entrevista

Entra

Jordi Masó
Ferran Planas

"Des de petit, la música i la literatura han estat les meves dues passions."

Resenyes

Entra

"Cifu entre amigos": el jazz recorda

Jaume Estalella

Disc d'homenatge a Juan Claudio Cifuentes

Resenyes

Entra

De l'Auditori a casa
Toni Abelló

Planeta clarinet, dels Barcelona Clarinet Players

Destacats

- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article
- La tònica dominant

- Poesia romàntica, música romàntica

Subscriu-te a la nostra revista

Rebràs per correu electrònic les novetats de L'ESMUC digital i podràs afegir comentaris als articles

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Recull de tots els continguts publicats

Màsters en música

El camí cap a la professionalització

Posa't en contacte

Editorial

Altres publicacions

0

Acaba l'any. Durant les festes baixarem el ritme i ens dedicarem a fer bons propòsits per l'any nou. I potser aprofitarem per reflexionar sobre el nostre futur professional i consultar diverses ofertes formatives que ens interessin. És moment de fer una ullada als màsters de l'Esmuc, que obren les inscripcions el **16 de gener**.

El [programa de màsters](#) de la nostra escola s'ha desenvolupat al llarg de les últimes edicions per donar resposta a les demandes que l'àmbit professional necessita. Neix dels diversos àmbits i departaments que conformen l'Escola, des d'on s'observa i es determina els continguts que el músic necessita i que cada màster aplica al seu currículum.

Per al curs 2017-2018, màsters com els molt consolidats d'**Antiga, Clàssica, Jazz**, o el de **Composició** de Bandes Sonores conviuen amb altres més nous com el de **Flamenco**, o el més recent de tots, el de **Cobla**. En tots els programes, el creixent increment d'alumnat confirma que la nostra oferta connecta amb la demanda, i que seguim la trajectòria adequada. Amb aquesta oferta educativa i en tan sols 15 anys de vida, l'Escola Superior de de Música de Catalunya s'ha posicionat entre els centres de referència d'Europa.

Per part nostra, seguirem treballant perquè els estudiants estiguin plenament convençuts d'optar per la millor oferta formativa de segon cicle i que les seves expectatives inicials s'hagin vist superades en acabar.

Feliç 2017 i bon camí!

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Contingut Actual

Número 53, desembre 2016

Destacats

- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article
- La tònica dominant

- Poesia romàntica, música romàntica

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

- Número 24, gener 2014
- Número 22, novembre 2013
- Número 23, desembre 2013
- Número 54, gener 2017
- Número 25, febrer 2014

Números anteriors

- **Número 81, gener 2020**
Número 81, gener 2020
- **Número 80, octubre 2019**
Número 80, octubre 2019
- **Número 79, juliol-setembre 2019**
Número 79, juliol-setembre 2019
- **Número 78, juny 2019**
Número 78, juny 2019
- **Número 77, maig 2019**
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Margarida Barbal

En el futur voldria ser una vella sàvia

Posa't en contacte

La tònica dominant

Altres publicacions

0

Hildegard de Bingen, abadessa benedictina, filòsofa, naturalista, escriptora, compositora i feminista *avant la lettre*, sembla un referent vital de la nostra entrevistada. La Margarida Barbal, després de llicenciar-se en psicologia i obtenir el títol de professora de cant al CMMB, es va especialitzar en diverses tècniques i disciplines corporals, i combina en la seva experiència professional i línies de recerca totes aquestes àrees de coneixement. A l'ESMUC és professora del Departament de Pedagogia, on imparteix Formació Corporal i Comunicació, a més d'altres assignatures del màster d'interpretació.

El principal tret del meu caràcter? La tenacitat.

La qualitat que més valoro en una persona? La coherència i la calidesa.

El meu principal defecte? Jutjar.

La meua ocupació preferida? Estar amb les meves amigues, llegir.

El meu somni de benestar? Un món equitatiu, sense fronteres.

Quina fóra la meua pitjor desgràcia? Viure una massacre.

Què voldria ser? En el futur, una vella sàvia.

On desitjaria viure? Una temporada a Alemanya i una altra a Auroville.

Quin animal prefereixo? El pit-roig, la balena.

Algun so o música que avorreixo? L'excés de decibels, la música ambiental en els llocs públics.

Quin va ser el primer disc que vaig comprar? Música de l'Era Gòtica de l'Early Music Consort amb David Munrow.

Els meus escriptors preferits? Homer, Virginia Wolf, Proust, Shinoda Bolen.

Els meus personatges de ficció? Les dones d'aigua.

La pel·lícula de la meua vida? Em va impactar quan era jove *Passeig per l'amor i la mort* de John Huston.

Els meus intèrprets preferits? Clara Haskil, Mahalia Jackson i tants...

Els meus compositors predilectes? Monteverdi, Bach, Hildegard de Bingen.

Una musiqueta que no me la puc treure del cap? La que estic estudiant.

Els meus pintors predilectes? Gentilleschi, Morissot, Cezane, Mir, Perejaume.

Les meves relacions entre sons i colors (o altres sentits)? Associo timbres d'instruments amb colors: la trompa, beige-visó; el clarinet, verd-blavós; l'oboè, groc-verd; la viola platejat...

Els meus herois de la vida real? Les activistes africanes i de l'Orient mitjà.

Els meus herois històrics? Christine de Pizan, Thomas Sankara.

Un disc que m'hagi encantat, darrerament? *Blanc* de Bernat Vivancos.

Un concert inoblidable? *La passió segons sant Mateu* de Bach pel Monteverdi Choir i J. E. Gardiner.

Un paisatge preferit? Alta muntanya, prats i llacs.

Els noms que prefereixo? Sibil.la, Roc...

Què detesto més que res? L'explotació humana i de la terra per avidesa i desig de poder.

Quins dons naturals voldria tenir? Visió i oïda aguts.

Estat present del meu esperit? En cerca.

Fets que m'inspiren més indulgència? Les posades de pota.

Amb quina cançó m'identifico? *An die Music* de Schubert i *You want it darker* de L. Cohen.

El meu lema? També ho podria veure d'una altra manera.

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Contingut Actual

Número 53, desembre 2016

Destacats

- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article
- La tònica dominant

- Poesia romàntica, música romàntica

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

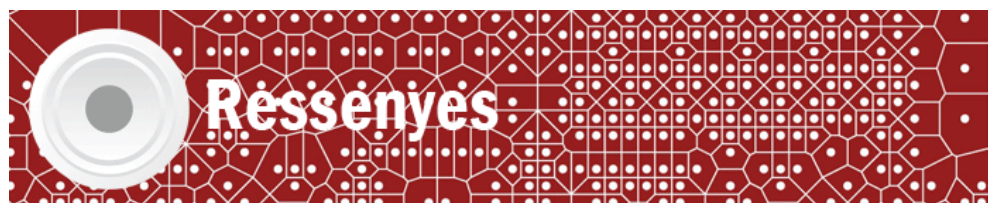
- Número 54, gener 2017

Números anteriors

- **Número 81, gener 2020**
Número 81, gener 2020
- **Número 80, octubre 2019**
Número 80, octubre 2019
- **Número 79, juliol-setembre 2019**
Número 79, juliol-setembre 2019
- **Número 78, juny 2019**
Número 78, juny 2019
- **Número 77, maig 2019**
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Gent Esmuc

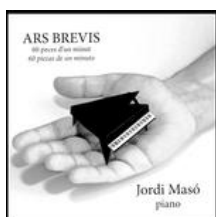

La música és efímera, però de tant en tant es solidifica. El grup d'estudiants o graduats que ja editen el seu primer disc, el professor que n'afegeix un altre a la seva carrera, la recerca o la darrera partitura publicada: tot té cabuda en el *Gent Esmuc* que, un cop al quadrimestre, es fa ressò de la nombrosa activitat editorial vinculada a l'Escola. Podreu trobar aquests títols i molts d'altres, llistats, catalogats i disponibles, a la biblioteca.

"Cifu entre amigos": el jazz recorda

Disc d'homenatge a Juan Claudio Cifuentes

Si breu i bo...

Ars brevis, de Jordi Masó

Dispensi, senyor mussol!

Des de l'essència i llibertat, és com millor sona la música!

El romanticisme des del bombardí

Madrigal, de Rüedi i Frontela

De l'Auditori a casa

Planeta clarinet, dels Barcelona Clarinet Players

Vents nous per a tenora

"Aire fresc", de Jordi Paulí Quartet

Contingut Actual

Número 53, desembre 2016

Destacats

- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article
- La tònica dominant

- Poesia romàntica, música romàntica

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

- Número 24, gener 2014
- Número 22, novembre 2013
- Número 23, desembre 2013
- Número 54, gener 2017
- Número 25, febrer 2014

Números anteriors

- [Número 81, gener 2020](#)
Número 81, gener 2020
- [Número 80, octubre 2019](#)
Número 80, octubre 2019
- [Número 79, juliol-setembre 2019](#)
Número 79, juliol-setembre 2019
- [Número 78, juny 2019](#)
Número 78, juny 2019
- [Número 77, maig 2019](#)
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

L'obra pianística de Turina, per Jordi Masó

Quatre nous volums publicats per Naxos

"Cifu entre amigos": el jazz recorda

Disc d'homenatge a Juan Claudio Cifuentes

Jaume Estalella
Estudiant de Musicologia
de l'Esmuc

Posa't en contacte

Gent Esmuc

Altres publicacions

0

“Seguimos en Radio 3 y en este mismo instante empezamos un programa de jazz para tí, que te gusta el jazz”. Aquesta capçalera de ben segur que serà ben recordada per la majoria d'amants del jazz d'Espanya ja que va ser, durant quaranta-un anys, la fórmula amb què començava el mític programa de Juan Claudio Cifuentes (“Cifu para los amigos”).

Després de la malaurada mort d'aquesta personalitat cabdal en la difusió del gènere a l'Estat el març del 2015, els amants del jazz ens hem quedat una mica més orfes sense la seva selecció setmanal, molts cops extreta de la seva excel·lent col·lecció personal de vinils. Tanmateix, per ajudar a fer passar millor el dol, apareix l'àlbum *Cifu entre amigos* (Youkali, 2016), homenatge que aglutina un bon contingent del bo i millor del jazz espanyol (i part de l'estranger) per dir adéu a la entranyable figura de Cifu. Entre els

músics que podem trobar en aquest disc podríem anomenar Jorge Pardo, Jorge Rossy, Horacio Fumero, Bob Sands, així com també els professors de l'Esmuc [Ignasi Terraza](#) i [Joan Díaz](#). Només aquesta enumeració segurament ja farà la boca aigua a més d'un, i amb raó, ja que ens trobem davant d'un disc magnífic i variat.

Pel que fa a l'aportació dels nostres “profes”, Ignasi Terraza contribueix, juntament amb Horacio Fumero i Jorge Rossy, amb *Mon Ami Cifu* i *Buscando las fuentes*. Al primer, un blues a temps moderat, el pianista se sent com a casa homenatjant aquells discs clàssics dels cinquanta i seixanta que tant disfrutava Cifu. A *Buscando las fuentes* ens trobem un tall més melancòlic potser (després de tot, estem parlant d'un comiat), d'harmonies delicioses i fraseig exquisidament articulat, tant per part de Terraza com de Rossy i Fumero, que intercanvien uns “quatre” senzills i emotius. Joan Díaz aporta *Mr. Smiles*, balada en que el suau *swing* del piano en alguns moments sembla naufragar en densos acords coloristes per sota les melodies del vibràfon de Jorge Rossy.

En definitiva, *Cifu entre amigos* és un disc fet des de l'entusiasme i l'afecte cap a una figura que va marcar més d'una generació d'amants del Jazz per aquestes contrades. Ajunta aquest entusiasme i afecte amb músics de la talla dels anomenats anteriorment, i el resultat no pot ser menys que excel·lent.

I per cloure l'àlbum, l'habitual comiat de Cifu: “Besos, abrazos, carantoñas y achuchones múltiples para todos”.

Podeu gaudir altre cop dels programes de Cifu a [l'arxiu de RNE](#)

Cifu entre amigos

Diversos intèrprets

Youkali, 2016

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Contingut Actual

Número 53, desembre 2016

Destacats

- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article
- La tònica dominant

- Poesia romàntica, música romàntica

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

Números anteriors

- **Número 81, gener 2020**
Número 81, gener 2020
- **Número 80, octubre 2019**
Número 80, octubre 2019
- **Número 79, juliol-setembre 2019**
Número 79, juliol-setembre 2019
- **Número 78, juny 2019**
Número 78, juny 2019
- **Número 77, maig 2019**
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Si breu i bo...

Ars brevis, de Jordi Masó

Ferran Planas
Estudiant de Musicologia
de l'Esmuc

Posa't en contacte

Gent Esmuc

Altres publicacions 0

El pianista i professor de l'Esmuc [Jordi Masó](#) ens presenta una gravació de seixanta peces breus per a piano de compositors dels segles XIX i XX. Aquest enregistrament, titulat *Ars brevis*, –que ve després de més de quaranta discs, amb les integrals de [Robert Gerhard](#) i [Xavier Montsalvatge](#) entre altres– ens mostra un recorregut biogràfic del pianista en aquelles obres més condensades del repertori pianístic tant europeu, com espanyol o català. Cal destacar que Jordi Masó fa una tria entre aquells compositors més coneguts, com són Frederic Chopin, Robert Schumann, Franz Schubert o Arnold Schoenberg, però també hi inclou peces de compositors que s'han quedat al marge del cànon com Anatoli Liadov, Erno Dohnányi, Nicolas Roslavets o Zdenek Fibich.

Mentre compagina la tasca docent a l'Esmuc amb la gravació de les obres completes per a piano de [Joaquín Turina](#) i Déodat de Severac per al segell [Naxos](#), Jordi Masó també es dedica a la literatura, i és aquesta la raó de l'enregistrament d'*Ars brevis*. El pianista va ser un dels convidats als [Encuentros en Verines](#), en qualitat d'escriptor, on es parlava de [l'auge de les formes breus en la literatura actual](#). La seva ponència es va centrar en la relació d'aquesta literatura breu amb les composicions de curta durada, i va ser per això que Masó va decidir gravar aquest disc amb els exemples que havia donat.

El segell que ha editat el compacte és [Anacrusi](#), que, tal com diu el seu responsable, [Miquel Roger](#), aquesta discogràfica “neix amb la idea d'enregistrar música contemporània i promocionar les activitats culturals més oblidades en el mercat habitual” i compta amb més de noranta enregistraments.

El disc està pensat per ser escoltat de principi a fi, i per aconseguir-ho, Jordi Masó estableix un ordre lògic en les obres que combina la cronologia amb el caràcter de cada peça. Les últimes tres pistes que sentim són les 3 *Bagatel·les* –[Scorrevole](#), [Ritmico](#) i [Sospeso](#)– del mateix intèrpret, que han estat escrites per a l'ocasió.

A la portada del disc hi podem veure una mà que conté un piano en miniatura fet d'origami per Montse Cruz i a la contraportada hi veiem el pianista Jordi Masó. L'edició no conté una *tracklist*, però ens presenta una explicació del disc amb cites d'escriptors coneguts sobre la brevetat i com s'ha presentat aquesta brevetat en la història de la música.

Per a més informació: [reportatge sobre Ars brevis a Catalunya Música](#)

Ars brevis

Jordi Masó, piano
Anacrusi, 2015

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Contingut Actual

Número 53, desembre 2016

Destacats

- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article
- La tònica dominant

- Poesia romàntica, música romàntica

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

Números anteriors

- [Número 81, gener 2020](#)
Número 81, gener 2020
- [Número 80, octubre 2019](#)
Número 80, octubre 2019
- [Número 79, juliol-setembre 2019](#)
Número 79, juliol-setembre 2019
- [Número 78, juny 2019](#)
Número 78, juny 2019
- [Número 77, maig 2019](#)
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Dispensi, senyor mussol!

Des de l'essència i llibertat, és com millor sona la música!

Laura Planagumà
Estudiant de Musicologia de l'Esmuc

Posa't en contacte

Gent Esmuc

Altres publicacions 0

Dispensi, Sr. Mussol! és un petit conte pensat perquè adults i nens gaudeixin durant una estona de la musicalitat dels versos i junts descobreixin el plaer de fer música d'una manera espontània, a través d'una història on els animals dels bosc se senten lliures d'expressar la seva essència particular a través de la música.

La seva autora és [Assumpta Mateu](#), professora de cant i de Lied a l'Esmuc. No és pas el seu primer llibre infantil, ja que al 2014 havia escrit un altre conte sobre el respecte a sí mateix i cap als altres, *Mola tenir amics!*, publicat també per [Títiris editorial](#). Aquesta és una editorial especialitzada en contes i altres continguts educatius per a nens de mesos a quatre anys d'edat. *Dispensi, Sr. Mussol!* està indicat per a nens d'entre dos i quatre anys.

El conte està escrit en petites estrofes de quatre versos, amb molta musicalitat a través de les rimes i els ritmes de les paraules. Així doncs, els nens descobriran la música tant en el relat com escoltant qui els expliqui el conte, ja que aquest està pensat per ser llegit en companyia d'un adult.

El format del conte ja és en si curiós. És de cartoné completament rodó. Totes les pàgines estan il·lustrades amb figures senzilles, siluetes en primer pla sobre fons de colors vius i elements naturals dibuixats amb línies simples. També trobem en els dibuixos la presència de figures musicals, com la clau de sol o pentagrames.

Tota la història s'ambienta en un bosc i apareixen diversos personatges com el grill Enric, la granota Tomassa, l'Aniol l'esquirol i la cadenera Violant. Tot ells es reuneixen per passar una bona estona cantant cadascun segons la seva pròpia naturalesa sense preocupació:

"La Violant, cosa fina, / canta i trina, canta i trina. / I l'Aniol, rosegant aglans, / hi posa els ritmes africans."

Tota aquesta felicitat es trunca quan un bon dia arriba el Sr. Mussol. Aquest els acusa de no saber fer música perquè no ho fan segons les normes establertes i els dona lliçons de com fer-ho. Però la pèrdua de la seva naturalitat i del plaer de fer música sense normes els fa infeliços i s'adonen que des de l'essència i llibertat és com millor sona la seva música!

Dispensi, Sr. Mussol!

Assumpta Mateu

Títiris editorial, 2015

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Contingut Actual

Número 53, desembre 2016

Destacats

- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article
- La tònica dominant

- Poesia romàntica, música romàntica

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

Números anteriors

- Número 81, gener 2020
Número 81, gener 2020
- Número 80, octubre 2019
Número 80, octubre 2019
- Número 79, juliol-setembre 2019
Número 79, juliol-setembre 2019
- Número 78, juny 2019
Número 78, juny 2019
- Número 77, maig 2019
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

El romanticisme des del bombardí

Madrigal, de Rüedi i Frontela

Clara Iniesta
Estudiant de Musicologia
de l'Esmuc

Posa't en contacte

Gent Esmuc

Altres publicacions

0

Madrigal és el segon disc en solitari interpretat pel bombardinista suís Thomas Rüedi, amb la companyia de la pianista Ivet Frontela.

Rüedi explica [a la seva pàgina web](#) que, després d'haver publicat el seu primer disc en solitari, *Elégie*, la seva vida com a intèrpret va donar un gir de cent-vuitanta graus. Se li van començar a obrir portes en el món de la música: recitals, màsters, concerts amb orquestra... "Em sento tan privilegiat de viure la meva vida com a músic!", va dir en una entrevista després de gravar el segon disc. "La meva admiració pels grans compositors romàntics no ha canviat al llarg d'aquests anys, i *Madrigal* és una altra declaració d'aquest fet".

També va afegir-hi que està agraït per la inspiració i la companyia que li ha proporcionat la seva acompanyant en aquest projecte: Ivet Frontela. És una

pianista d'origen cubà que actualment viu i treballa a Barcelona, on segueix una carrera intensiva com a solista, [pianista acompanyant a l'Esmuc](#) i educadora social. El seu repertori inclou des de compositors de música clàssica occidental fins a ritmes llatinoamericans, especialment cubans. Com a intèrpret i conferenciant ha viatjat per tot Europa i Llatinoamèrica.

El *madrigal*, segons la definició de l'enciclopèdia, és una cançó amb text profà, quasi sempre a dues veus que contrasten. Però, en aquest cas, Rüedi ha volgut anar més enllà d'aquest significat. Se suposa que el nom de *madrigal* deriva de les paraules llatines *cantus matrisalis*, que significa *una cançó en la llengua materna*. Rüedi ha cregut que donar-li aquest títol al disc és molt apropiat perquè sent que la seva llengua materna, a nivell musical, és la de l'expressió romàntica.

És per això que aquest disc inclou peces de Frank Bridge, Gabriel Fauré, Sergei Rachmaninoff, Pjotr Txaikovsky, Maurice Ravel, Jacques Offenbach, Enrico Toselli, Manuel de Falla, Enrique Granados i Franz Schubert. Totes les obres interpretades són arranjaments del propi solista, Thomas Rüedi.

Madrigal

Thomas Rüedi, bombardí & Ivet Frontela, piano
Recording engineers, 2015

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Contingut Actual

Número 53, desembre 2016

Destacats

- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article
- La tònica dominant

- Poesia romàntica, música romàntica

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

Números anteriors

- **Número 81, gener 2020**
Número 81, gener 2020
- **Número 80, octubre 2019**
Número 80, octubre 2019
- **Número 79, juliol-setembre 2019**
Número 79, juliol-setembre 2019
- **Número 78, juny 2019**
Número 78, juny 2019
- **Número 77, maig 2019**
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

De l'Auditori a casa

Planeta clarinet, dels Barcelona Clarinet Players

Toni Abelló
Estudiant de Musicologia
de l'Esmuc

Posa't en contacte

Gent Esmuc

Altres publicacions 0

Planeta clarinet és un projecte pedagògic destinat a infants aproximadament d'1 a 5 anys. Forma part de la col·lecció [Escolta l'Auditori](#), amb més d'una desena de títols publicats. El contingut del disc coincideix amb el dels [concerts tallers del 26 de febrer i 5 de març](#) de 2016, on es posà en escena el projecte en si. Aquest concert forma part de la secció de concerts familiars de l'Auditori, dintre de les activitats socials i educatives.

El disc és una eina més dintre d'aquest projecte, conjuntament amb l'experiència del concert a l'Auditori, i la participació en les activitats pedagògiques relacionades amb el concert, que poden fer-se a l'escola o a casa. L'objectiu és ajudar a compartir la vivència i el coneixement de la música amb diverses propostes i activitats abans i després dels concerts, oferint a petits i grans l'oportunitat de viure una experiència musical

enriquidora i compartida amb l'ajuda dels diferents llenguatges artístics. Altres objectius impliquen apropar els infants al món del clarinet, ensenyant-los l'instrument, el seu so i el del quartet de clarinets; ajudar els infants i els seus adults a comprendre la música una mica més; avançar en la realització de les potencialitats musicals pròpies i, en definitiva, a estimar una mica més la música.

El [repertori](#) és molt variat, hi ha peces per a clarinet contemporànies i clàssiques, més i menys conegudes, cançons tradicionals catalanes, cançons de música moderna, peces de diferent estils i èpoques i fins i tot una cançó pròpia, composta per al projecte. Gairebé tot són arranjaments de pocs minuts de duració, i per a 4 o 5 clarinets de diferents tipus: clarinet baix, corno di basseto, clarinet, requint...

El disc ha estat enregistrat pels [Barcelona Clarinet Players](#), formació que compta amb Alejandro Castillo, ex-alumne de l'Esmuc i amb altres de col·laboradors. Són un quartet de clarinets amb seu a Barcelona, que aposten per la innovació, la fusió, la interdisciplinarietat i el compromís pedagògic. En aquest projecte, a més dels quatre clarinets apareixen altres instruments que contrasten i es complementen amb els dels clarinets.

Planeta Clarinet

Barcelona Clarinet Players

Escolta L'Auditori, 2016

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Contingut Actual

Número 53, desembre 2016

Destacats

- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article
- La tònica dominant

- Poesia romàntica, música romàntica

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

Números anteriors

- [Número 81, gener 2020](#)
Número 81, gener 2020
- [Número 80, octubre 2019](#)
Número 80, octubre 2019
- [Número 79, juliol-setembre 2019](#)
Número 79, juliol-setembre 2019
- [Número 78, juny 2019](#)
Número 78, juny 2019
- [Número 77, maig 2019](#)
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Vents nous per a tenora

"Aire fresc", de Jordi Paulí Quartet

Michele Puddu
Estudiant de Musicologia
de l'Esmuc

Posa't en contacte

Gent Esmuc

Altres publicacions 0

Aire fresc és el títol del nou treball de [Jordi Paulí Quartet](#), cruïlla entre els llenguatges del jazz, el folk i la cobla en una fusió que promet una ampla gamma de possibilitats, sempre amb la tenora com a protagonista. Autoeditat el passat 2009, inclou 15 composicions originals sota l'autoria dels diversos integrants del quartet (Jordi Paulí, tenora; Santi Escura, piano; Joan Moliner, baix, i Kike Colmenar, bateria i percussió), cadascun dels quals aporta una faceta diferent a la personalitat de l'àlbum, que va obtenir la plaça de finalista i el reconeixement de la crítica especialitzada dels [Premis en l'apartat de Música per a Cobla](#) i [experiències amb instruments de cobla](#) el 2010.

El paper destacat de la tenora (que, en aquest cas, es tracta d'una [tenora curta](#) o tenoret, un instrument de nova generació que permet treballar amb la tenora lluny del seu context habitual) és l'argument central del treball, que

té per objectiu traslladar l'instrument fora del seu llenguatge habitual i així explotar les seves múltiples possibilitats en terrenys com el jazz i altres gèneres dins de la música moderna. Aquesta ampliació d'horitzons no pretén ni molt menys ser definitiva, sinó al contrari, fer un primer pas en aquest tipus d'innovació, adobant el terreny per a futures exploracions.

Es tracta d'un àlbum equilibrat i dinàmic, que alterna els diàlegs instrumentals amb intel·ligència, rendibilitzant eficaçment la formació de quartet. Els paisatges es troben entre les temàtiques centrals del treball, ja es tracti dels autòctons (amb peces de Paulí com *La Geltrú* o *La Nit de La Bisbal*, on resideix el tenorista) com d'altres racons del continent (*Lisboa* o bé *Parisielle*, composicions del multiinstrumentista Joan Moliner, ex-alumne de l'Escola, que en aquesta formació trobem al baix elèctric).

Fins i tot es podria dir que l'espiritual i espaiosa *Camps*, composició del pianista empordanès Santi Escura sobre un poema de Gemma Gregori (recitat per una expressiva Núria Feliu), continua girant entorn de les propietats evocadores del paisatge. Tres peces de Jordi Grisó (d'una banda, les més clàssiques *O-pusuan* i *3D*; de l'altra, el duet dialogat de piano/tenora que és *El Braç del Pare*) completen l'esquema bàsic del treball.

Les aportacions de Xavier Lozano (a les flautes, potenciades per diversos efectes) i d'Adrià Gandia (viola de roda) aporten un nou i benvingut color tímbric; la flauta s'afegeix a última hora a la juganera *Mestissatge*, diàleg còmplice de tenora i caixó al que, i juntament amb la viola de roda protagonitza l'exòtica *Ètnies*, que prepara l'orella per a *Tenorada*. Es tracta aquesta de la peça més experimental de l'àlbum, on Paulí incorpora l'ús de la pedalera d'efectes i ofereix una hipnòtica i densa sessió a tenora sola usant *delays*, *loops*, autoharmonitzacions i diverses classes de filtres: una mostra de les possibilitats tímbriques de la tenora, i una invitació a continuar explorant-les. Tanca el disc, tendrament, *Tradicions*, peça que per acompanyar un nou poema de Gemma Gregori torna al llenguatge tradicional de la cobla, encara que inevitablement afectat, en la interpretació que en fa l'oient, pel llenguatge que l'ha precedit al llarg de l'àlbum.

Aire fresc

Jordi Paulí Quartet

Autoeditat, 2009

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Contingut Actual

Número 53, desembre 2016

Destacats

- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article
- La tònica dominant

- Poesia romàntica, música romàntica

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

Números anteriors

- [Número 81, gener 2020](#)
Número 81, gener 2020
- [Número 80, octubre 2019](#)
Número 80, octubre 2019
- [Número 79, juliol-setembre 2019](#)
Número 79, juliol-setembre 2019
- [Número 78, juny 2019](#)
Número 78, juny 2019
- [Número 77, maig 2019](#)
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

L'obra pianística de Turina, per Jordi Masó

Quatre nous volums publicats per Naxos

Lluç Solés
Estudiant de Musicologia
de l'Esmuc

Posa't en contacte

Gent Esmuc

Altres publicacions 0

Quan pensem en el concepte de “compositor oblidat”, un dels primers noms que ens ve al cap —almenys als músics ibèrics— és el de Joaquín Turina. Esborrat de la memòria de molts historiadors per l'omnipresència d'Isaac Albéniz, aquest compositor espanyol del tombant de segle va deixar una obra relativament extensa i molt significativa pel que fa a la definició del modernisme peninsular. Jordi Masó ens ofereix quatre nous volums (Piano Music 9, 10, 11 i 12) de la integral de la música per a piano d'aquest compositor, especialment rellevant i potser més coneguda. El pianista català, que compta ja amb una discografia de proporcions gegantines, torna a sorprendre'ns amb una interpretació que demostra una comprensió total de l'espectre pianístic de Turina.

Masó sap respondre a la dificultat tècnica amb una subtilitat expressiva molt encertada (i difícil d'aconseguir al piano), que dota la sèrie de quatre discs d'un caràcter potent i únic present ja en les anteriors recopilacions. Des d'imatges de la Sevilla somiada, gairebé al·legòrica, fins a la cita wagneriana, passant pel rag-time i la recuperació de formes populars filtrades per un impressionisme meridional (profundament regulat per la influència de Debussy), la música de Turina flueix a través dels dits de Jordi Masó i es converteix en suavitat i record. La discogràfica Naxos torna a confiar en l'interpret català com a màxim especialista en aquest pianisme hispànic de principis del s. XX, eclèctic i somiador.

Dels quatre nous volums dedicats a Turina en destaquem la peça Radio Madrid, inclosa en el disc Verbena madrileña, Vol. 11. Absolutament peculiar en la seva narració musical d'una situació radiofònica, ens recorda el munt de sorpreses que encara depara la música del compositor andalús. Amb una experiència enorme en l'àmbit de la música espanyola, les mans de Jordi Masó són, sens dubte, l'eina més encertada per a fer-lo menys desconegut.

Spanish classics. Joaquín Turina: Piano music 9, 10, 11 i 12

Jordi Masó
Naxos, 2013

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Contingut Actual

Número 53, desembre 2016

Destacats

- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article
- La tònica dominant

- Poesia romàntica, música romàntica

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

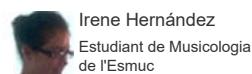
Números anteriors

- Número 81, gener 2020
Número 81, gener 2020
- Número 80, octubre 2019
Número 80, octubre 2019
- Número 79, juliol-setembre 2019
Número 79, juliol-setembre 2019
- Número 78, juny 2019
Número 78, juny 2019
- Número 77, maig 2019
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Elisabeth Jacquet de La Guerre

Una introducció a l'estil compositiu de la clavecinista a través de *La Flamande*

Irene Hernández
Estudiant de Musicologia
de l'ESMUC

Posa't en contacte

Article

Altres publicacions

0

Fig. 1: Elisabeth Jacquet a l'edat de trenta anys (François de Troy, 1694-95)

"La representació d'un clavicèmbal en el retrat de Troy es pot llegir com un símbol de l'èxit de Jacquet de La Guerre com a intèrpret, i reconeix el seu lloc en una societat com una dona cultivada. Tal com ha observat Elise Goodman, "el clavicèmbal era el principal mitjà per a les dones de la primera meitat del segle XVIII", i degut al seu valor monetari, era un indicatiu de distinció. Jacquet de La Guerre està sostenint un llapis en una mà i en l'altra un full de paper (una composició musical, o potser un libretto per a la seva òpera?) en l'altra. Les referències musicals i literàries connoten la seva qualitat de ment i la preocupació per activitats estudioses. Ella vesteix elegantment, però el seu vestit parcialment descordat dona informalitat a la postura, suggerint una imatge més privada que no pas pública dels seus talents. Delicadesa, suavitat i un aire de joventut i bellesa física son atributs repetits en els retrats de moltes dones del segle XVIII, i el retrat de Troy segueix la tendència cap al naturalisme i la individualitat de la model en comptes de retratar al subjecte en un context al·legòric. [1]"

Així descriu Mary Cyr [2] el quadre pintat per François de Troy d'Elisabeth Jacquet de La Guerre (1665-1729), clavecinista i compositora de l'època de Lluís XIV. Provenint d'una família d'intèrprets i constructors de clavicèmbals, va ser reconeguda pel rei i educada a la cort fins que al 1684, poc després de que la cort i el govern es traslladessin a Versailles l'any 1682, es casà amb Marin de La Guerre i es traslladaren a París, on es dedicà per complet a donar concerts, a compondre i a l'ensenyança.

De les seves obres destaquen el *Premier livre de Pièces de Clavessin* [3] (1687), les *Pièces de Clavecin qui peuvent se jouer sur le Violon* (1707), les *Sonates pour le Violon et pour le Clavecin* (1707) i les cantates, publicades en els dos volums de *Cantates françaises, sur des sujets tirez de l'Écriture* (de 1708 i 1711) i el tercer volum de *Cantates françaises profanes*, de l'any 1715.

La seva òpera, *Céphale et Procris* (1694), la convertí en la primera dona en compondre una òpera per a l'*Académie royale de musique*, i la segona en la història de la música [4].

En aquest article ens centrarem en l'anàlisi d'una de les obres per a clavicèmbal més significatives, *La Flamande*, per entendre millor el seu estil compositiu. Aquesta data del 1707, i pertany a un moment molt significatiu de la seva vida.

Després de *Céphale et Procris* passaren tretze anys durant els quals no publicà cap altra obra. Segons Catherine Cessac [5] aquest període tant poc productiu és fruit de les desgràcies i problemes personals de la clavecinista. Perd als qui més estima: els seus pares, el seu marit i el seu germà Nicolas. Però segurament el que la va enfonsar més va ser perdre el seu únic fill quan aquest tenia deu anys.

Després de la mort del seu marit l'any 1704, Elisabeth Jacquet va llogar un apartament situat a la *rue Regratière* a *Île-Saint-Louis*, prop de l'església de *Saint-Louis –en-Île* on el seu germà Pierre era organista. Allà continuà oferint els seus concerts i donant classes, i malgrat que estava passant per una etapa molt complicada de la seva vida va poder continuar la seva carrera com a músic i no va tenir problemes econòmics.

De fet, va aprofitar aquesta autonomia per centrar-se en la composició. Aquesta és l'època més prolífica de l'autora, i des del 1707 fins al 1711 publica moltes de les seves obres més destacades (que hem mencionat anteriorment). L'obra que veurem a continuació, extreta de les *Pièces de Clavecin qui peuvent se jouer sur le Violon* (1707), pertany a aquesta etapa.

La Flamande

Passats vint anys de la publicació del primer llibre de peces de clavicèmbal, Elisabeth Jacquet publica les *Pièces de Clavecin qui peuvent se jouer sur le Violon*. La peça que fa d'obertura d'aquest volum i de la primera suite, en re menor, és *La Flamande*, una *Allemande* de caràcter majestuós [6].

Exceptuant *La Chaconne l'Inconstante* del primer volum, aquesta és l'única peça de gènere del repertori per a clavicèmbal de l'autora.

És una *Allemande Grave*, seguida del seu *Double*. En el *Double* les disminucions passen de la corxera a la semicorxera i, tal com indica Catherine Cessac, en la primera part aquestes es troben sobretot a la mà dreta, mentre que en la segona part aquestes també s'extenen a la mà esquerra.

En l'obra es fusionen dos estils: l'estil francès i l'estil italià. Per una banda, és evident que la peça està impregnada de l'estil *brisé* [7] que caracteritza l'escola francesa de clavicèmbal, però a la vegada també recorre als passatges imitatius i a elements que són més propis de les obres de Corelli. Ja en el *Premier livre de Pièces de Clavessin* (1687) l'autora es comença a impregnar de l'estil italià, com es pot observar en la *Tocade* de la

Contingut Actual

Número 53, desembre 2016

Destacats

- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article
- La tònica dominant

• Poesia romàntica, música romàntica

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

- Número 24, gener 2014
- Número 22, novembre 2013
- Número 23, desembre 2013
- Número 54, gener 2017
- Número 25, febrer 2014

Números anteriors

- Número 81, gener 2020
Número 81, gener 2020
- Número 80, octubre 2019
Número 80, octubre 2019
- Número 79, juliol-setembre 2019
Número 79, juliol-setembre 2019
- Número 78, juny 2019
Número 78, juny 2019
- Número 77, maig 2019
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

Suite en Fa Major. Després de vint anys, però, podem observar que la influència italiana s'ha convertit en quelcom característic en l'estil compositiu de la compositora.

L'incipit de la peça és molt elaborat i original, ja que al principi no hi ha un motiu melòdic clar (vegeu la Fig. 2). Al principi, aquest està format per acords i arpegjis desplegats, i més endavant, a la segona meitat del segon compàs, passa a ser una melodia acompanyada pel baix.

A l'inici, al primer compàs, la mà dreta adquireix un paper propi de la mà esquerra, amb acords i harmonies desplegades, com es propi de l'estil *luthée*. A diferència de l'estil *luthée*, no busca la continuïtat del so, sinó que els acords queden en suspensió fins que el so s'extingeix naturalment.

Quan aquest procediment el trobem a l'inici del segon compàs de nou, podem llavors interpretar que aquests arpegjis desplegats defineixen en realitat un motiu melòdic. El material que conforma la melodia, però, no és melòdic sinó harmònic (més propi del baix), i és gràcies a la repetició d'aquest procediment que podem interpretar-ho com un motiu.

Fig. 2: *La Flamande*, fragment (compassos 1-3)

Edith Borroff fa una observació molt interessant pel que fa a com Elisabeth Jacquet tracta aquest material en el *Double*: la textura de *La Flamande* és intensificada en el *Double* amb un canvi freqüent en la direcció de la melodia i evitant que aquesta sigui conduïda de la manera més evident.

Un bon exemple el trobem als primers compassos (vegeu la Fig. 3). La melodia seria més suau si en el primer compàs les semicorxeres que pugen en el segon temps (marcades en color verd) fessin, juntament amb les dues notes següents, un moviment descendent (en comptes de *re-mi-fa*, podria fer el moviment invers: *fa-mi-re*).

De la mateixa manera, en el segon temps del segon compàs, les semicorxeres (marcades en color taronja) haurien pogut fer el moviment invers de manera que es poguessin lligar amb el *mi4* del tercer temps (en comptes de *fa-sol-la*, podria fer el moviment invers: *la-sol-fa*). Aquests salts abruptes indiquen que busca més el contrast melòdic que la gentilesa.

Fig. 3: *Double* (de *La Flamande*), fragment (compassos 1-3)

Si tornem a *La Flamande*, trobem un altre fragment interessant en els compassos 8 i 9, en els quals hi ha una progressió d'acords de sèptima en tercera inversió que resolen en acords en primera inversió. El que és distintiu, però, és que sobre els acords de sèptima (que es troben en els temps forts), el tractament del baix és d'estil francès, molt lligat, amb semicorxeres *innégals*; mentre que en els temps dèbils, quan les sèptimes resolen en la sexta, la progressió és ornamentada amb salts d'octava més propis d'un baix d'una obra de Corelli. D'aquesta manera, el baix no només adquireix un caràcter enèrgic, sinó que l'autora aconsegueix fusionar la suavitat més pròpia de l'estil francès amb el caràcter més decidit propi de l'estil italià.

En aquest passatge la mà dreta es comporta de manera disjunta tant melòdicament com rítmicament, mentre que la mà esquerra té els salts d'octava. Per aquesta raó, en els temps forts s'arriba a la dissonància per salts en les dues mans per moviment contrari. Les dissonàncies també destaquen per l'ús d'acords plens.

Fig. 4: *La Flamande*, fragment (compassos 8 -10)

Edith Borroff remarca que hauria estat més evident que el *re*, el *fa* i el *do* d'aquest passatge estiguessin alterats per un sostingut. Si mirem en detall els acords de sèptima en tercera inversió veurem que cadascun és diferent, i Elisabeth Jacquet mostra en ells les diferents sonoritats de l'acord de sèptima: el primer acord està format per una tríada disminuïda i una sèptima menor, el segon per una tríada menor i una sèptima menor, el tercer per una tríada major i una sèptima major, i finalment el quart per una tríada major i un acord de sèptima major.

D'aquesta manera, quan la seqüència desencadena en el primer acord del compàs 10, es produeix un canvi tonal gràcies al *sol* sostingut, i ho fa amb una força que no tindria sense tots els recursos que hem observat al llarg del passatge.

La segona part de *La Flamande* està constituïda d'una manera similar a la primera, amb seqüències harmòniques, però l'escriptura és més aviat a dues veus (en moviments paral·lels) i exhibeix un disseny tonal inusual. La música es mou ràpidament des de la dominant i oscil·la entre *re menor* i la tònica major, i després de passar per *fa major* s'acaba decantant per *re major*.

Carol Henry Bates destaca com en els compassos 28-30 la textura densa que caracteritza la peça es redueix a dues veus que es mouen per dècimes paral·leles, per emfatitzar així l'acord de sèptima de dominant amb què comença el compàs 30. Aquest acord, format per sis veus, abasta un ampli registre que abasta del *do#1* fins al *sol4* i resol amb la cadència final de la peça.

Fig. 5: *La Flamande*, fragment (compassos 28-30)

També és interessant veure com *La Flamande* és una peça amb prou entitat com per ser interpretada sola, però que forma part d'una suite més gran, i per tant, Elisabeth Jacquet aconsegueix que certs passatges d'altres danses ens recordin *La Flamande*. Per exemple, en la *Courante*, el fragment que va des del compàs 7 fins al compàs 10 té una línia melòdica que puja per cromatismes a poc a poc i que recorda als compassos 21 i 22 del *Double*. [8]

Fig. 6: *La Flamande*, fragment (compassos 21 i 22)

Fig. 7: *Courante*, fragment (compassos 7-9)

Una de les característiques que fan tan bella aquesta *Allemande* és sens dubte el contrast. Trobem, per una banda, passatges on l'estil *luthée* és molt evident i en els que la melodia queda en suspensió, i tot seguit trobem fragments (com el dels compassos 8 i 9) en els que la peça adquireix un caràcter molt decidit i enèrgic gràcies a tots els salts d'octava en les dues mans. D'aquesta manera l'autora explora les diferents possibilitats sonores del clavicèmbal.

El clavicèmbal d'Elisabeth Jacquet

Pel que fa al títol de la peça, s'han exposat diferents hipòtesis que explicarien el perquè, però la més acceptada és la que va plantejar Blandine Verlet [9]: possiblement el títol fa referència al gran clavicèmbal flamenc de dos teclats amb el que Elisabeth Jacquet donava els seus recitals a casa seva després de quedar-se vídua.

Elisabeth Jacquet no titula cap de les seves peces de clavicèmbal excepte *La Flamande* i la *Chaconne l'Inconstante*, continguda en les *Pièces de Clavessin* (1687). Tractant-se d'una de les poques danses a la que dona un títol és possible que Elisabeth Jacquet tingués un motiu molt personal per titular-la.

Probablement aquest és un dels tres clavicèmbals que apareixen en el testament de l'autora, redactat l'any 1726: *un grand clavecin flament a deux claviers* valorat en 50 lliures. També podria ser que aquest fos el clavicèmbal amb el qual és retratada Elisabeth Jacquet.

Mary Cyr observa que els *putti* de tonalitat grisosa que ornamenten el clavicèmbal del quadre són molt similars a la decoració d'un clavicèmbal construït per Claude Jacquet (1605-1661), el tiet d'Elisabeth Jacquet. Com ja hem esmentat anteriorment, Elisabeth Jacquet provenia d'una família d'intèrprets i constructors d'instruments. A mitjans del segle XVII, d'una cinquantena de constructors destacaven els Denis, els Richard i els Jacquet, i d'entre tots ells van destacar Jehan Jacquet "l'aisné" (? -1644) [10] i el seu fill, Claude Jacquet (1605-1661) [11].

Actualment aquest instrument es troba al Ringling Art Museum (Sarasota, Florida), i és un clavicèmbal de dos teclats que data del 1652. Hans Klotz i Catherine Cessac el descriuen com una combinació entre els models flamenc i italià contemporanis.

Fig. 8: Detall del retrat de François de Troy

Fig. 9: Clave de dos manuals construït per Claude Jacquet l'any 1652, pertanyent a la col·lecció de The John and Mable Ringling Museum of Art, the State Art Museum of Florida

A continuació, podeu sentir la interpretació d'Huguette Gremy-Chauliac de *La Flamande*:

Jacquet De La Guerre. La Flamande. Grémy-Chauliac

Notes

[1] Traducció de l'autora. Vegeu Cyr, Mary (2004). "Representing Jacquet de La Guerre on disc: scoring and basse continue practices, and a new painting of the Composer". *Early Music*, vol. 32, núm. 4, p. 561.

[2] Mary Cyr és musicòloga i intèrpret de viola de gamba. Actualment és professora a la University of Guelph i ha dirigit una nova edició de les obres completes d'Elisabeth Jacquet de La Guerre recentment publicada.

[3] Aquesta obra destaca pels seus *préludes non mesurés*, que són el resultat de l'interès per part dels clavecinistes pel llenguatge de l'escola de llaüt. Dins del repertori dels llaütistes destacaven els preludis, peces amb les que solien començar cada suite per introduir al seu públic en la tonalitat de l'obra i escalfaven els dits. Intentant imitar-los, els clavecinistes van començar a desenvolupar un llenguatge que intentava traduir la manera de tocar dels llaütistes al clavicèmbal. Com a conseqüència, van sorgir l'estil *luthé* (també anomenat *brisé*) i les peces en les quals aquest era més elaborat: els *préludes non mesurés*. Per a més detalls sobre l'estil *luthé*, vegeu la nota al peu núm. 7.

- [4] En el Prefaci de la seva òpera-ballet *Les Jeux a l'honneur de la victoire* (1691-1692), Elisabeth Jacquet li dóna les gràcies al rei per confiar en ella i li expressa com es sent d'afortunada en ser la primera dona en compondre una òpera. Probablement no sabia que seixanta-nou anys abans Francesca Caccini ja havia compost *La Liberazione di Ruggiero dall' Isola d'Alcina* (1625).
- [5] Catherine Cessac és musicòloga i directora de recerca del Centre national de la recherche scientifique i una de les grans especialistes d'Elisabeth Jacquet.
- [6] És també una *Allemande* molt llarga. Aquesta obra, juntament amb l'*Allemande Grave la Lorenzany* de Le Roux són les dues *allemandes* de més durada del repertori francès per a clavicèmbal.
- [7] Olivier Baumont, clavecinista i actual professor de clavicèmbal al Conservatori de París, explica de manera molt clara en que consisteix l'estil *luthé* o *brisé* que caracteritza l'escola clavecinística francesa: "Una de les especificitats del llaüt i de la tiorba és que el so de la nota dura fins a la seva extinció natural. D'aquesta manera una nota es pot barrejar amb les següents en una espècie d'halo sonor i seductor. En el clavicèmbal el funcionament és diferent, perquè tot i que la corda és pinçada pel plectre com ho fa el dit del llaütista, els apagadors del saltiró interrompen el so de la nota en el moment en que es deixa de prémer la tecla, de manera que els clavecinistes francesos van traduir i transcriure la ressonància que els llaütistes no indicaven en les seves tabulatures. Van desenvolupar l'estil "*luthé*", un tipus de polifonia "trencada" on les veus parlen una darrere l'altra i no a la vegada. Aquesta notació exigeix un arsenal complex de notes que es mantenen i de veus que apareixen i desapareixen en funció de les sonoritats desitjades. No s'ha de subestimar la importància de Chambonnières ni la de Louis Couperin, com tampoc la de Lebègue, Jacquet de la Guerre i D'Anglebert en aquesta tasca". [Traducció de l'autora]. Vegeu BAUMONT, Olivier (2008). "Quelques réflexions sur la naissance du style français de clavecin". DURON, Jean [ed]. *La naissance du style français: 1650-1673*. Wavre: Editions Mardaga, p. 58.
- [8] Cessac, Catherine (1995). *Elisabeth Jacquet de La Guerre: Une femme compositeur sous le règne de Louis XIV*. Arles: Actes Sud, p. 117.
- [9] Blandine Verlet és una gran clavecinista i una de les poques que l'ha enregistrat. De les sis suites per a clavecí d'Elisabeth Jacquet, ha gravat les tres primeres suites del primer volum i la primera del segon volum (que conté *La Flamande*).
- [10] Jehan Jacquet "l'aisné" va ser molt apreciat en la seva època: Marin Mersenne es refereix a ell com un dels grans constructors de clavicèmbals de l'època en l'*Harmonie universelle* (París, 1636-1637). Cal distingir entre Jehan Jacquet "l'aisné" i Jehan Jacquet [le cadet] (ca. 1575-ca. 1656-1658), que fou l'avi d'Elisabeth Jacquet per part paterna.
- [11] També hem de distingir entre Claude Jacquet (1605-1661), que era el tiet d'Elisabeth Jacquet, de Claude Jacquet (?-1702), que era organista i el pare d'Elisabeth Jacquet.

Bibliografia

- Bates, Carol Henry (1978). *The instrumental music of Elizabeth-Claude Jacquet de La Guerre*. Tesi doctoral. Bloomington: Indiana University Press.
- Baumont, Olivier (2008). "Quelques réflexions sur la naissance du style français de clavecin". Duron, Jean [ed]. *La naissance du style français: 1650-1673*. Wavre: Editions Mardaga, p. 53-68.
- Borroff, Edith (1966). *An Introduction to Elisabeth-Claude Jacquet de La Guerre*, New York: Institute for Medieval Studies.
- Cabrini, Michele (2012). "The Composer's Eye: Focalizing Judith in the Cantatas by Jacquet de La Guerre and Brossard". *Eighteenth Century Music*, vol. 9, núm. 1, p 9-45.
- Cessac, Catherine (1995). *Elisabeth Jacquet de La Guerre: Une femme compositeur sous le règne de Louis XIV*. Arles: Actes Sud.
- Cessac, Catherine. "Jacquet de La Guerre, Elisabeth" [en línia]. *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. [Consultada al llarg de la realització de l'article]. Disponible a [Oxford Music Online](#).
- Cyr, Mary (2004). "Representing Jacquet de La Guerre on disc: scoring and basse continue practices, and a new painting of the Composer". *Early Music*, vol. 32, núm. 4, p. 549-567.
- Hernández Barrios, Irene (2014). *Elisabeth Jacquet de La Guerre*. Treball de Fi de Grau: Escola Superior de Música de Catalunya. Disponible a [Recercat](#).
- Hubbard, Frank (1965). *Three centuries of harpsichord making*. Cambridge:Harvard University Press.
- Jacquet de La Guerre, E. (1991). *Pièces De Clavecin, recueil de 1707* [Enregistrament sonor]. Huguette Gremy-Chauliac, clavecinista, intèrpret; Lugano: V.L.S Distribution Musidisc, 1991. [Musidisc VLS 290 392](#).
- Jacquet de La Guerre, E. (2001). *Pièces de clavecin qui peuvent se jouer sur le violon* [Música impresa]. París: Fuzeau.
- Kottick, Edward L. (2003). *A History of the Harpsichord*. Bloomington: Indiana University Press.
- Wallon, Simone (1957). "Les Testaments d'Elisabeth Jacquet de la Guerre". *Revue de Musicologie*, vol. 40, núm. 116 (Dec., 1957), p. 206-214.

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari

Poesia romàntica, música romàntica

Lyrical Ballads de Wordsworth i Coleridge

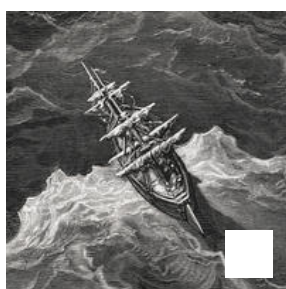

Joan Grimalt
Professor del dept. de
Teoria, Composició i
Direcció

Posa't en contacte

La música té la
paraula

Altres publicacions 0

Gravat de G. Doré que il·lustra un dels poemes del recull, *The Rime of the Ancient Mariner* (detall).

La música del segle XIX és la més literària de totes. La lectura que us recomano avui parla de poesia, i sembla que parli de música. A més, és curteta: és el [Prefaci de les *Lyrical Ballads*](#) que William Wordsworth i Samuel T. Coleridge varen escriure i signar conjuntament, l'any 1800.

La modernitat literària vol dir deixar enrere el món perfecte de les idees, a favor de la realitat: imperfecta, però humana; per tant, més interessant. Aquest realisme implica parlar de temes que fins llavors no es consideraven dignes de fer-ne literatura, com ara la gent que viu als marges de la societat. La majoria de les balades d'aquest recull parlen de mariners primitius, de nens desvalguts, d'un pagès curt de gambals.

Conscient de l'aspecte subversiu i transgressor d'aquest canvi de focus, pel que significa políticament (igualitarisme), al Prefaci Wordsworth mira de justificar-se. La 1a edició de les *Balades Il·liriques* (1798) s'havia publicat anònimament. Un *Advertisement* inicial ja deia que allò era un experiment poètic, que els lectors avesats a la poesia clàssica es preparessin per

trobar-hi un llenguatge corrent, el de les classes mitjanes.

Per respondre directament a les reaccions a la primera edició, Wordsworth escriu el Prefaci que us recomano, a l'edició de 1800. Seguint aquella idea igualitària –avui en diríem "democràtica"–, Wordsworth insisteix sobre el seu estil. Torna a avisar el lector habituat a llegir poesia que ell no segueix les convencions, sinó que vol escriure amb els mots corrents de la llengua. En això segueix la tendència iniciada pels que es consideren els pares de la modernitat literària, Dant i Petrarca, que componen les seves obres més preuades en el que era, al tombant del segle XIV, el dialecte toscà.

La simplicitat de què parla Wordsworth amaga un refinament notable, encaminat a fer-se entendre dels lectors. El poeta vol arribar a una majoria, perquè sent la responsabilitat de millorar el món. La gent anglesa del tombant del segle XIX es trobaven en guerra amb França, amb conflictes interns, revolucionaris i contra-revolucionaris, i amb una creixent població obrera, emigrada del medi rural, que necessitava distreure's d'una feina inhumana i de l'angoixa política.

Per als músics, és bonic observar en aquest text la mateixa oscil·lació que coneixem en l'escriptura de Beethoven o de Mozart, entre l'estètica racionalista il·lustrada del set-cents i l'apassionada, expressiva i trencadora del XIX. A la p. 105, p.e., precisa que cal moderar el realisme romàntic (*the truth*) amb *the necessity of giving immediate pleasure to a human Being*. Amb B majúscula. Això implica seleccionar, extirpar de les descripcions el que podria amenaçar el plaer de la lectura: el realisme, com també diu Mozart en alguna carta al seu pare, té límits.

Wordsworth defineix la poesia bona com *the overflow of spontaneous feelings* (p. 98). Aquí sembla un artista romàntic, que defensa l'expressió individual, la llibertat d'un ésser superior. Immediatament, però, hi afegeix que el lector en resultarà "il·lustrat": *enlightened, and his affections ameliorated*. No li cau cap anell per admetre que vol seguir fent poesia funcional, una poesia que sobretot ha de servir *to illustrate the manner in which our feelings and ideas are associated in a state of excitement. [...] to follow the fluxes and refluxes of the mind when agitated by the great and simple affections of our nature*.

Per una banda, com hem vist, defensa (p. 108) la utilització del llenguatge corrent per a la poesia, per fer-se entendre de la gent corrent. Però de l'altra defensa el metre poètic regular, i el contraposa a l'arbitrarietat mètrica, i a la prosa. Diu (p. 110) que la regularitat mètrica tempera la passió del poeta i del lector, les imatges massa crues o patètiques: una vegada més, es tracta d'una racionalització, de l'ordenació setcentesca de les passions.

Vol arribar al públic, però no a qualsevol preu. A la p. 100 denuncia una "set degradant d'estímul atroços", és a dir una part de la literatura contemporània, que servia per entretenir a base de monstruositats i de perversions. Ell, com els millors esperits del segle de les Llums, vol contribuir a millorar el gènere humà, convençut dels seus valors eterns i immutables, i que *the time is approaching when the evil will be systematically opposed, by men of greater powers, and with far more distinguished success*.

El Poeta es veu a si mateix com a superior (103-4), *endued with more lively sensibility, more enthusiasm and tenderness, who has a greater knowledge of human nature, and a more comprehensive soul, than are supposed to be common among mankind; a man pleased with his own passions and volitions, and who rejoices more than other men in the spirit of life that is in him [...]*. El passatge acaba descrivint el que podria ser el tema principal de la poesia lírica i de la major part de la música del segle XIX: la *inwardness*, en alemany *Innerlichkeit*, és a dir la vida interior, deslligada d'estímul exterior. La major part de la poesia lírica i de la música romàntica provenen d'aquesta regió psicològica que és la vida interior del subjecte.

Contingut Actual

Número 53, desembre 2016

Destacats

- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article
- La tònica dominant

• Poesia romàntica, música romàntica

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

- Número 24, gener 2014
- Número 22, novembre 2013
- Número 23, desembre 2013
- Número 54, gener 2017
- Número 25, febrer 2014

Números anteriors

- Número 81, gener 2020
Número 81, gener 2020
- Número 80, octubre 2019
Número 80, octubre 2019
- Número 79, juliol-setembre 2019
Número 79, juliol-setembre 2019
- Número 78, juny 2019
Número 78, juny 2019
- Número 77, maig 2019
Número 77, maig 2019

**Veure tots els números de
L'ESMUC digital**

Interessant també com el *topos* literari –i musical– del Pastoral es veu reinterpretat pel romanticisme. En el món clàssic i pre-modern, el Pastoral era una fugida de la realitat. La ciutat, deia el mite pastoral, és maligna. En canvi, enmig de pastors i nimfes, on no cal l'esforç per la subsistència, on l'amor és lliure, no hi ha conflictes ni topades. Al segle XIX, l'idil·li bucòlic es tradueix en el que en anglès s'anomena *folk-lore*, la saviesa tradicional del "poble". Tant el "poble" com la seva "saviesa" són invents dels pre-romàntics alemanys.

La 3a edició de les *Lyrical Ballads* (1802) presenta dos remarcables epígrafs en llatí. El primer s'adreça a un jurista o jutge, i l'avis que allò no serà gens del seu gust: el poeta modern és conscient que ja té crítics professionals a punt per influir en l'opinió pública. Al segon epígraf, Quintilià relaciona l'eloqüència amb els sentiments i la imaginació: per això fins els més llecs són capaços de trobar les paraules adequades, quan estan moguts per sentiments potents. Quintilià, des del s. I, sembla parlar com un romàntic del s. XIX!

Wordsworth és modern perquè es mostra (p. 114) preocupat per l'acolliment i el judici del nou públic, i voldria advertir-lo que, per gaudir de la seva poesia, li caldrà deixar enrere prejudicis i convencions. A més, empodera el lector, encara que no estigui habituat a la poesia, per jutjar per ell mateix. De fet, confia més en el lector que no en el que li retrauran els 'entesos' farisaics.

Comentaris (0)

[+ Afegir un comentari](#)

Jordi Masó

"Des de petit, la música i la literatura han estat les meves dues passions."

Ferran Planas
Estudiant de Musicologia
de l'Esmuc

Posa't en contacte

L'entrevista

Altres publicacions 0

Jordi Masó és pianista i escriptor. Dóna classes de piano al [Conservatori Josep Maria Ruera de Granollers](#) i a l'Esmuc. Ha enregistrat una gran quantitat de discs per al segell [Naxos](#) i altres segells discogràfics tant del país com de l'estranger. També ha publicat diversos llibres de contes i microrelats i ha fet algunes incursions en la composició musical. Al seu darrer llibre, [Polpa \(Males Herbes\)](#), hi incorpora alguns elements musicals, cosa que no havia fet en els seus escrits anteriors.

Què comença primer a la teva vida, la música o l'escriptura?

Comencen bastant simultàniament, de fet. Em vaig aficionar a la lectura de ben petit, i la lectura i l'escriptura sempre van agafades de la mà. I també de ben petit vaig començar a tocar el piano, que era l'instrument que hi havia a casa i m'apassionava. Podria dir que van ser dues passions que van començar de molt jove i que s'han mantingut al llarg dels anys. A una m'hi he dedicat professionalment i l'altra l'he anat mantenint com a afició, fins que fa uns anys em vaig llençar a publicar allò que escrivia.

Per què et vas acabar decantant per la música?

De fet vaig començar la carrera de filologia, que vaig estudiar durant dos anys. En aquella època no era com ara, que quan acabes l'institut, gràcies a l'Esmuc pots realitzar estudis de música d'una manera més o menys normal. En aquell moment «només» fer música no estava ben vist; la gent estudiava una carrera i la música s'estudiava de més a més. A mi el que m'agradava era la literatura i per això vaig tirar per la filologia. Els primers dos anys ho vaig compaginar amb els estudis musicals, però va arribar un moment que era impossible: si estudiava filologia, no podia estudiar el piano les set o vuit hores diàries. Vaig acabar triant la música perquè hi veia més possibilitats i, a més, en aquell moment també hi tenia més interès. Vaig deixar la literatura com una afició.

Com compagines la vessant musical amb la vessant literària? Les entens com un tot o les tractes per separat?

Les entenc per separat. De fet, en aquests últims vuit o nou anys, escriure ficció ha estat com un via d'escapament de la música, un descans, les meves històries no tenien res a veure amb la música. De tant en tant sí que escrivia algun article musical que m'encarregaven, algunes notes de programa, els textos dels llibrets d'algun dels meus discos... però quan feia ficció mai no parlava de música. En aquest últim llibre, [Polpa](#), sí que hi he incorporat alguns elements musicals, ja que he vist que el món de la música també és susceptible de ser narrat i que se'n pot treure bastant suc. Per exemple, hi ha un conte on el protagonista és un estudiant de piano –jo mateix de jove: aquest és un conte bastant autobiogràfic– i en un altre explico les peripècies d'un director d'orquestra que és professor a l'Esmuc.

Sé que has enregistrat diverses obres completes de diferents compositors per la casa Naxos. Ho fas perquè ho vols o per encàrrec?

Hi ha hagut de tot. En general, han estat propostes que jo els feia. Triava gravar autors catalans i espanyols d'una banda perquè me n'agradava la música i de l'altra perquè el mercat està saturat de gravacions de Beethoven, Chopin o Liszt i aquesta música difícilment serà benvinguda en una discogràfica. El primer treball que vaig fer per Naxos va ser l'obra de piano de Robert Gerhard, que és un compositor català gairebé més conegut al Regne Unit que aquí. A partir d'aquest disc van anar sorgint altres projectes, molts dels quals els proposava jo, com és el cas de Frederic Mompou, Xavier Montsalvatge o Joaquim Homs. En canvi, l'enregistrament d'obres de Déodat de Séverac, que és un compositor de Llenguadoc, va ser una proposta de la discogràfica. En el cas de Joaquín Turina jo vaig fer la proposta per enregistrar-ne un sol disc amb una selecció d'obres de Turina que m'agradaven, però Naxos em va demanar de fer la integral. I han estat tretze discs en tretze anys. Ara tot just he acabat el darrer!

Bastantes d'aquestes obres completes són de compositors espanyols i catalans. Creus que aquesta música té més bona rebuda a l'estranger que aquí?

No ho crec. Penso que aquí els Mompou, Montsalvatge, Toldrà –per dir alguns noms– són prou coneguts i valorats. És a fora on els hem de reivindicar, perquè a vegades s'emporten grans sorpreses quan descobreixen

Contingut Actual

Número 53, desembre 2016

Destacats

- La música té la paraula
- L'entrevista
- Article
- La tònica dominant

• Poesia romàntica, música romàntica

- La revista ESMUCdigital no es fa responsable de les idees i opinions expressades pels seus col·laboradors en els articles.

Contingut Anterior

- Número 24, gener 2014
- Número 22, novembre 2013
- Número 23, desembre 2013
- Número 54, gener 2017
- Número 25, febrer 2014

Números anteriors

- [Número 81, gener 2020](#)
Número 81, gener 2020
- [Número 80, octubre 2019](#)
Número 80, octubre 2019
- [Número 79, juliol-setembre 2019](#)
Número 79, juliol-setembre 2019
- [Número 78, juny 2019](#)
Número 78, juny 2019
- [Número 77, maig 2019](#)
Número 77, maig 2019

Veure tots els números de L'ESMUC digital

músiques que es fan en aquest racó de món que estan al nivell d'altres músiques més habituals en el repertori. Potser Gerhard és l'excepció: des que se'n va celebrar el centenari ara fa vint anys, ara aquí rarament s'interpreta i jo crec que és el compositor espanyol més important del segle XX, al mateix nivell que Falla. A Anglaterra és més conegut que aquí perquè hi va viure i hi va fer molt bona feina, però aquí torna a estar una mica oblidat.

Aprofitant la pregunta anterior: com veus la situació de la música clàssica i contemporània al nostre país?

No gaire bé. I la situació de la música contemporània francament preocupant perquè a penes hi ha suports oficials, no s'interpreta suficientment als conservatoris –l'Esmuc inclosa– i el nombre de concerts ha disminuït si el comparem amb fa uns anys. Però jo sóc optimista de mena i penso que passarem aquesta època magra i la cosa anirà millor. Recordo que fa uns anys amb el grup [BCN 216](#), del qual sóc pianista, teníem una temporada de concerts a l'[Auditori](#) i solíem omplir la sala de cambra a cada concert amb les músiques més avantguardistes. Espero que allò torni!

Aquesta sistematització en les gravacions (l'enregistrament d'obres completes) es veu també reflectida en la creació literària i en la creació musical?

Jo crec que sí que hi té a veure. Al cap i a la fi, el creador no fa res més que reflectir la seva manera de ser quan crea. Jo tinc una manera d'escriure molt lenta, molt minuciosa i sistemàtica. Cada adjectiu el penso molt bé, cada frase. A vegades en un conte ni tan sols sé quina història explicaré –i això em pot neguitejar– però prefereixo fer cada frase ben feta i després continuar amb la següent. Les poques vegades que he escrit música, segueixo el mateix procediment: acord per acord i escoltant les harmonies sense un pla preconcebut gaire clar. Potser és un sistema una mica suïcida, ja que és possible que et passis una setmana escrivint una cosa i les frases sonin molt bé, però la història al final no fructifiqui.

Has rebut bastants [elogis de la crítica literària](#) i també premis per la teva tasca com a escriptor. Creus que en aquest país és més fàcil triomfar com a escriptor que com a músic? O almenys que la gent et conegui?

No ho crec. També la crítica musical m'ha tractat bé, no puc queixar-me. Però no crec que jo sigui conegut, en absolut. Els premis de literatura que he guanyat són de concursos als quals m'he presentat i això no té un equivalent amb música perquè passats els trenta anys ja no et pots presentar a un concurs de piano, per sort! És clar que sempre agrada rebre reconeixements, però mai m'han preocupat gaire, no escric per això i, segons com, els elogis més aviat m'incomoden. Evidentment és millor que et diguin que ho fas bé, però el plaer que et dóna escriure un conte i acabar-lo de manera satisfactòria és superior a qualsevol premi.

Tots els teus llibres són de relats més aviat curts. Et veus escrivint novel·la algun dia, o et quedes amb els contes i els microrelats?

És curiós: als que escrivim contes sempre ens pregunten si escriurem una novel·la i en canvi als que escriuen novel·les mai els pregunten si escriuran contes (potser perquè es considera que la novel·la és un gènere superior, quan jo crec que és ben bé al revés). Algun dia faré una novel·la per poder dir que l'he feta i així no m'ho tornin a preguntar mai més! En realitat, en aquests moments estic escrivint una novel·la breu, una *nouvelle*, una història que se m'ha allargat perquè necessitava un desenvolupament més gran que el d'un conte. I és que cada història demana la seva llargada.

El teu nou llibre, *Polpa*, és un homenatge al gènere *pulp*. Pots explicar una mica de què tracta aquest gènere i el llibre en concret?

Si he de ser sincer, això del *pulp* va ser una excusa per a reunir diferents contes que vaig escriure al llarg de quatre anys. Eren bastant diferents entre ells i per buscar-hi una continuïtat i una coherència vaig pensar que tots ells s'acostaven –més o menys– al *pulp*, és a dir, a la literatura de quiosc que s'escrivia a Nord-Amèrica sobretot durant la primera meitat del segle XX i que es publicava en revistes fetes amb paper de poca qualitat: històries policíiques, fantàstiques, de fulletó... *Polpa* és un homenatge als gèneres del *pulp* però també una paròdia, perquè en tot el que escric sempre hi intento introduir molta ironia i un humor més aviat negre.

En què estàs treballant en aquests moments?

A part de la novel·la breu que t'he comentat, musicalment m'estic recuperant de l'últim enregistrament de la integral de Turina, que ara encara s'ha de muntar. Estic preparant un concert de música de piano de Ricard Lamote de Grignon –de qui en vaig gravar la integral pel segell [Anacrusi](#) ja farà uns deu anys– i també preparo un concert al voltant de la música de Turina per celebrar el final de l'enregistrament de l'obra completa.

Comentaris (0)

+ Afegir un comentari